

ชื่อวิทยานิพนธ์	การอธิบายความต่อเนื่องทางประวัติศาสตร์ผ่านทฤษฎีกลุ่มฟื้นฟูในอิสลาม: การกำหนดทฤษฎีและการศึกษาเปรียบเทียบเชิงประวัติศาสตร์
ผู้เขียน	นายทวีศักดิ์ อุปมา
สาขาวิชา	อิสลามศึกษา
ปีการศึกษา	2552

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทฤษฎีกลุ่มฟื้นฟูอิสลามและการนำไปใช้ในการอธิบายความต่อเนื่องทางประวัติศาสตร์ พร้อมกับศึกษาเปรียบเทียบกลุ่มฟื้นฟูในยุคสมัยที่แตกต่างกัน ในบริบทของทฤษฎีที่ได้กำหนดขึ้น ในการจัดทำทฤษฎีนี้จะนำหลักฐานตัวบทที่ได้จากคัมภีร์อัล-กุรอาน และวจนะของท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ร่วมกับทัศนะของปราชญ์มุสลิม พร้อม ๆ กับการอ้างอิงประวัติศาสตร์ที่อาศัยเอกสารอ้างอิงจากแหล่งดั้งเดิมและงานวิจารณ์ร่วมสมัย

ผลการศึกษาพบว่า ทฤษฎีกลุ่มฟื้นฟูในอิสลามกล่าวถึงกลุ่มพิเศษที่ปรากฏขึ้นกลางประชาชาติอิสลาม โดยจะมีมุญคิดีด(นักฟื้นฟู)ดำรงอยู่ในฐานะเป็นผู้นำกลุ่มฟื้นฟูหรือบุคคลที่โดดเด่นที่สุดในงานฟื้นฟูแต่ละยุคสมัย ซึ่งสามารถสร้างผลกระทบอย่างเห็นได้ชัดเจน ทั้งในด้านอุดมการณ์และในสมรรถุมิญาฮัด และมีการเคลื่อนไหวสืบสานกันอย่างต่อเนื่องตลอดหน้าประวัติศาสตร์ จนกระทั่งวันสิ้นโลกได้อุบัติขึ้น

การนำทฤษฎีกลุ่มฟื้นฟูไปใช้อธิบายได้กระทำการศึกษาร่วมเปรียบเทียบเชิงประวัติศาสตร์ผ่านสามยุคสมัยใหญ่ ๆ นั่นคือ ยุคแรกเริ่มของอิสลาม ยุคแห่งกระแสที่ผันผวน และยุคจักรวรรดิมุสลิม ซึ่งได้ผลการศึกษา ดังต่อไปนี้

กลุ่มฟื้นฟูในยุคแรกเริ่มของอิสลาม เริ่มจากภารกิจของเคาะลีฟะฮ์อุมัยยะฮ์ สาหน ต่อเนื่องไปจนถึงรุ่นของเคาะลีฟะฮ์อุมัยยะฮ์ บิน อับดุล อะซีซ ตามด้วยกลุ่มนักวิชาการหะดีษและนักนิติศาสตร์อิสลาม การเคลื่อนไหวในเชิงทฤษฎีมุ่งสู่การวางรากฐานให้แก่แหล่งคำสอนดั้งเดิมของอิสลาม การให้ผู้คนปรับเปลี่ยนมาสู่อิสลาม และขจัดสิ่งบิดเบือนต่าง ๆ ที่เข้ามาปะปนในคำสอนอิสลาม ส่วนการเคลื่อนไหวในสมรรถุมิญาฮัดนั้น เริ่มด้วยการต่อสู้กับกลุ่มกบฏริคอะฮ์(การละทิ้งอิสลาม) การโค่นล้มจักรวรรดิเปอร์เซีย และการปลดปล่อยดินแดนต่าง ๆ

ประวัติศาสตร์อิสลามในยุคกระแสที่ผันผวนเริ่มต้นจากรัฐเคาะลีฟะฮ์ที่ยิ่งใหญ่ ในช่วงศตวรรษแรกของอิสลามนั้น ได้ถูกทำให้สลายเป็นรัฐเล็กรัฐน้อย ตามด้วยการเผชิญหน้ากับสงครามครูเสดและคลื่นรุกรานของมองโกล การเคลื่อนไหวในเชิงทฤษฎีในยุคสมัยนี้มีความโดดเด่นอย่างสูงในแง่การอิจญูติญาฮัดเพื่อค้นหาวิธีการต่าง ๆ เพื่อตอบโต้แนวคิดที่บิดเบือนสังฆกรรม ผู้นำ

การฟื้นฟูคนสำคัญแห่งยุคสมัยนี้เริ่มจาก อบุล หะสัน อัล-อัชอะรียะ ระยะเวลาต่อมาคืออบู หะมิด อัล-เมาะชาลีญ และช่วงท้ายคือซัยคุด อิสลาม อิบนู ดัยมียะฮฺ กลุ่มฟื้นฟูที่โดดเด่นที่สุดท่ามกลางสมรภูมิต่าง ๆ คือกลุ่มที่อยู่ภายใต้การนำโดยนุรุดดีน อัล-ซันกีญ และเสาะลาหุดดีน อัล-อัยยูบียฺในการเผชิญหน้ากับกองทัพครูเสด รวมทั้งกลุ่มที่ร่วมกันสกัดกั้นการรุกรานของมองโกล

กลุ่มฟื้นฟูในยุคจักรวรรดิมุสลิม เริ่มต้นจากปรากฏการณ์ที่ยิ่งใหญ่คือ การโค่นล้มจักรวรรดิไบแซนทีนได้สำเร็จ นอกจากนี้ กลุ่มฟื้นฟูอิสลามยังได้เริ่มขยายตัวไปสู่ดินแดนใหม่ ๆ อย่างในแอฟริกาตะวันตก และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ส่วนในอินเดียกลุ่มฟื้นฟูของอะหมัด อัล-สิร ฮินดีญ มีความโดดเด่นที่สุดในการเผชิญหน้ากับ “ดิน-อิ-อิลาฮี” ในราชวงศ์โมกุล ผู้ที่สืบงานต่อมาคือสุลต่าน โอรังเซบและชาฮู วาติยุดลอฮฺ อัล-คะฮฺลาวีญ ซึ่งงานฟื้นฟูของพวกเขาส่งผลกระทบต่อ การขับเคลื่อนการฟื้นฟูในอินเดียต่อมาอย่างยาวนาน ขณะที่ขบวนการของมุฮัมมัด บิน อับดุลวะฮฺฮาบ ใช้ประเด็นต่อสู้เพื่อเตฮิดและความบริสุทธิ์ของศาสนาที่แหลมคม จนกลายเป็นขบวนการที่เป็นสัญลักษณ์ที่ยิ่งใหญ่ในการรณรงค์ไปสู่คำสอนอิสลามที่บริสุทธิ์

การนำทฤษฎีกลุ่มฟื้นฟูมาศึกษาประวัติศาสตร์เปรียบเทียบสามยุคปรากฏว่ามีความสอดคล้องกับทฤษฎี ทั้งลักษณะของกลุ่มฟื้นฟู รูปแบบของการเคลื่อนไหว และอิทธิพลที่ปรากฏอย่างเด่นชัด เมื่อใช้คำพยากรณ์ที่ปรากฏอยู่ในตัวบทคำสอนอิสลามร่วมกับทฤษฎีกลุ่มฟื้นฟูไปอธิบายความต่อเนื่องทางประวัติศาสตร์ปรากฏว่ามีความสอดคล้องกลมกลืนกันอย่างยิ่ง

Thesis Title	An Explanation of Historical Continuance through Theory of Revivalist Groups in Islam: Theoretical Stipulation and Historical Comparative Study
Author	Mr.Thaweesak Upama
Major Program	Islamic Studies
Academic Year	2009

ABSTRACT

This research aims to study the *Theory of Revivalist Groups in Islam* and to explain its historical continuity with historical comparative study in the context of the theory in different eras. The theory is stipulated from the text of al-Qur'ān and Hadiths of the Prophet Muhammad ﷺ with the opinions of Muslim scholars along with references from history that relied on traditional sources and contemporary criticism.

The result of the study shows that the *Theory of Revivalist Groups in Islam* revealed that there were special groups organized themselves in Islamic Nation and there would be *Mujjadic*(revivalists) as an outstanding leadership of revivalist Groups in each era. This effect can visually create an impact on both in ideology and in battleground of *Jihad*. And movements continued throughout historical pages until the end of the world.

The implementation of the *Theory of Revivalist Groups in Islam* has been done through comparative study of history on the three major eras which started from (1)*Early Islam*, (2)*Age of Uncertainty*, and (3)*Muslim Empires Era*. This study has the following results.

Islamic Revival in the *Early Islam* started from the time of Abū Bakr to the generation of 'Umar ibn 'Abd al-Azīz and followed by groups of People of Hadith and Islamic Law. The theoretical movement was to lay the foundation of authentic sources of Islamic teachings, Islamization of the life of people, eliminating distortions that come to associate in Islamic teachings. The movement of battleground

was to fight against the rebellion of people of *Riddah*, defeating Persian Empire, and liberating various lands.

History of *the Age of Uncertainty* generated from the Great Caliphate State during the first centuries of Islam showed disbanding of many states. This followed by encounters with the crusade and invasive wave of Mongol. The theoretical movement was highly distinctive in terms of Ijtihād to find different ideas that could be used to counter distortions of truth. The eminent revivalist leaders of this era were al-Ash'arī, al-Ghāzalī and ibn Taymīyah. The most prominent *Revivalist Groups* among the various battlefield is a group in confrontation with the crusade under the leadership of Nūrudīn al-Zankī and Salāhudīn al-Ayyūbī as well as groups that disrupted invasive Mongolians collectively.

Islamic Revivalist Groups in *Muslim Empires Era* started from the great phenomenon of overthrowing Byzantine Empire. In the same time the Islamic world also expanded to West Africa and Southeast Asia. In India, the Revivalist Group of Ahmad al-Sihindī confronted Dīn-i-Ilāhī of Moghal dynasty followed by the continual workings in the hands of Sultan *Aurangzeb* and Shah Walīyyullāh al-Dahlawī which had had a great impact in India for a long time. While the movement of Ibn Abd Wahhhāb precisely fought on the topic of Tawhīd and purity of the religion became a great symbol in the campaign to pure Islamic teachings.

An implementation of the theory of the revival groups in comparative study in the three eras of history has shown that there is a consistency with this theory in areas of revival nature, patterns of the movement and its outstanding influences. When using of predictions appeared in Islamic teachings together with the theory to describe its historical continuity, we found that they are in well harmony.

موضوع البحث	شرح الاستمرارية التاريخية من خلال نظرية المجموعات التجديدية في الإسلام: تحديد النظرية ودراسة المقارنة التاريخية
الباحث	تاويساك أوباما
التخصص	الدراسات الإسلامية
العام الدراسي	٥١٤٣٠

مستخلص البحث

ويستهدف هذا البحث إلى دراسة نظرية المجموعات التجديدية في الإسلام تستخدم لشرح الاستمرارية التاريخية مع دراسة تاريخية مقارنة في سياق هذه النظرية في مختلف العصور. تنص نظرية من القرآن الكريم والأحاديث النبوية مع آراء علماء المسلمين وإشارات من التاريخ التي تعتمد على المصادر التقليدية ومعاصرة النقد

نتيجة هذه الدراسة تبين أن نظرية المجموعات التجديدية في الإسلام تكشف عن مجموعة خاصة تظهر في الأمة الإسلامية. سيكون المجددون بوصفهم القيادة البارزة لها في كل عصر. بهذا المعنى يمكن أن يقيم أثرا بصريا في ساحة الفكر وميدان الجهاد. واستمرت الحركة في جميع أنحاء الصفحات التاريخية حتى نهاية العالم .

تنفذ نظرية المجموعات التجديدية في الإسلام من خلال دراسة مقارنة للتاريخ عبر العصور الرئيسية الثلاثة التي تبدأ من ((فجر الإسلام)) و((عصر التغير والانحراف)) و((عصر الإمبراطوريات المسلمة)). وقد أفادت نتيجة هذا البحث ما يلي:-

التجديد الإسلامي في ((فجر الإسلام)) يبدأ من عصر ابي بكر الى جيل من عمر بن عبد العزيز، وتليها مجموعة من أهل الحديث والفقهاء. الحركة العلمية تلتزم إرساء الأساس المصادر الموثوقة بها من تعاليم الإسلام، وإسلامية في حياة الناس، والقضاء غير الإسلامية التي تأتي في الإسلام. الحركة في ساحة المعركة الجهادية تبدأ من مكافحة تمرد المردة إلى التغلب على الامبراطورية الفارسية وتحرير الأراضي .

التاريخ في ((عصر التغير والانحراف)) يبدأ من دولة الخلافة الكبرى أصبحت إلى كثير من الدول. وبعد ذلك أنها تواجه الجيوش الصليبية وموجة غزو المغول. الحركة العلمية في هذا العصر متميزة بدرجة عالية من حيث الاجتهاد عن كيفية الأفكار التي ترد على تشويه الحق. والمجددون الزعماء في هذه الحركة هم الأشعري والغزالي وابن تيمية. أبرز المجموعات الجديدة في ساحة المعركة هي مجموعة تحت قيادة نور الدين الزنكي وصلاح الدين الأيوبي في مواجهة عسكرية مع الحملة الصليبية فضلا عن مجموعات مشتركة تعطيل غزو المغول .

التجديد الإسلامي في ((عصر الامبراطوريات المسلمة)) يبدأ من الظاهرة الكبرى عن التغلب على الامبراطورية البيزنطية. كما التوسع الإسلامي في أراض جديدة من غرب افريقيا وجنوب شرق آسيا. المجموعة التجديدية في الهند تحت احمد السرهدي هو المواجهة الأبرز علي ((الدين الإلهي)) من سلالة المغول وكانت استمرارية في يد السلطان أورنكزيب وشاه ولي الله الدهلوي فتجديدهم أثر عميق في الهند. في حين أن حركة محمد بن عبد الوهاب معارك تحديد حول موضوع التوحيد ونقاء الدين وأصبحت رمزا كبيرا في الحملة الرامية إلى محض التعاليم الإسلامية. تطبيق نظرية المجموعات التجديدية في دراسة مقارنة عن ثلاثة عصور التاريخ أثبتت أن الاتساق مع هذه النظرية مثل طريقة التجديد و أنماط الحركة وتأثيرها. عند استخدام النبوءات من تعاليم الإسلام مع نظرية يمكن وصفها في الاستمرارية التاريخية في وئام جيد.

Prince of Songkla University
Pattani Campus